

Latvijas sieru karalis – *Jāņu siers*

Kurš gan var iedomāties Latvijā Līgo vakaru bez Jāņu siera? Saulei līdzīgais dzeltenais siera ritulis ir galvenais latviešu Vasaras saulgriežu cienasts, tautas uztverē šo svētku un arī latviskuma simbols. Siers bieži minēts Jāņu dziesmās, ap to savijies kupls saulgriežu ticējumu un ieražu loks. Tik spilgta siera rituālā loma Vasaras saulgriežos ir aprakstīta tikai latviešu tradīcijās.

SAGATAVOJA: Vanda DAVIDANOVA, biedrības *Siera klubs* valdes priekšsēdētāja, Elīna TILAKA. FOTO: biedrības *Siera klubs* un PKS *Straupe* arhīvs

Siera tradīciju loks neaprobežojas tikai ar Jāņiem. Sieram bija nozīmīga vieta visos lielākajos latviešu mūža godos un gadskārtu svētkos. Arī, pārkāpjot gadu tūkstoša sliekšni, tas joprojām ir galvenais Vasaras saulgriežu cienasts un viens no izteismīgākajiem nacionālā uztura elementiem Latvijā. Turklāt mūsdienās Jāņu siers ieguvis jaunu kvalitāti, kļuvis par mūsu nacionālās identitātes vērtību, spilgtu un populāru latviešu kultūras reprezentācijas simbolu saskarsmē ar citām tautām.

Vēsture

Jāņu siers pieder pie nenogatavinātiem skābpiena sieriem – senākās siera šķirnes Eiropā. Tas vēsturiski radās, pienu pārstrādājot visvienkāršākajā veidā – raudzējot, izmantojot tikai pienskābes baktēriju ieraugu vai biezpienu. Siers bija gala produkts, ko ieguva no sarūguša piena.

Kā pienu pārstrādāja senatnē? – Piens senās saimniecības apstākļos ātri saskāba, jo koka vai māla traukus bija grūti uzturēt tīrus un tīrības svarīgā loma īsti nebija zināma. Turklāt